

כשת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נח מורינו ר' ישראל הער אונטר בן ר' אייזיק מאנה, זצ"ל

שבת משפטים

חמשה בקר ישלם תחת

השור וארבע צאן תחת השם ... (כ"א, לז)

כי שור ושה בחינת יעקב ויוסף, והכשבים הפריד יעקב בחינת שה פזורה ישראל ואתנה צאני צאן מרעיתי וכו', יוסף יבכור שורו הדר לו, בחינת הצדיק האמת שמאיר האמת בכנסת ישראל שנקראים על שם יעקב. וכשמתגבר הבעל דבר על עצם הנקדה שיש בכל אחד מישראל מצד שהוא מזרע ישראל, ועוד יותר חס ושלום כשרוצה להתגבר ולגנב ממנו נקדת הצדיק בחינת יוסף המשרש בו, ורוצה לעקרו לגמרי בבחינת וטבח או מכרו, כי יש שטובחו לגמרי שמביאו לידי פריקת על לגמרי חס ושלום, שזה בחינת טביחה ושחיטה לגמרי, ויש שאינו מסייתו לפרק על לגמרי, רק שמסיתו שכל עבודתו יהיה בשביל ממון שזה בחינת 'ומכרו' שמוכר קדשתו בשביל ממון, אבל בכח הצדיקי אמת סוף כל סוף מתגברים כנגדו, עד שמוציאים ממנו הטוב בכפלי כפלים, בבחינת ד' וה' כי כל מה שמתגבר יותר בשקריו וגנבתו מוציאים ממנו הקדשה אחר כך יותר ויותר כני"ל בבחינת עת אשר שלט וכו'. (לקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - י"ב)

שנים ישלם ... (כ"ב, א)

כשהאמת מאיר ומבטל החשך, אזי נמשך על הקדשה בחינת כפל, כי לא די שהאדם בעצמו יוצא מתוך חשכת אפלתו על ידי אור האמת, אף גם הוא עושה פתח גם לאחר להוציאו מחשך לאור ולהחזירו בתשובה. וזה בחינת מה שהגב משלם כפל. (לקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - אות ב' לפי אוצר היראה - אמת - ע"א, ע"ז, ע"ט)

על כל דבר פשע ... (כ"ב, ח)

זהו שדקדקה התורה: "על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלקים יבא דבר שניהם וכו'". היינו שהתורה מגלה לנו ומודעת לנו בכלל ופרט, וחזר וכלל, שבכל הדברים שבעולם יש בו חיות אלקותו המחיה ומקיים את הדבר, וזה עיקר הדין תורה, כדי לחזר ולהביא כל הדברים שביניהם עד האלקים, שהם הדיינים שפוסקין על כל העסקים שביניהם דין תורה ועושין מכל עסקיהם תורה. ובהו אנו רואים שבכל הדברים שבעולם יש אלקות שהוא התורה. וזהו שהזכירה התורה רב דברים שבעולם בפרטיות שהם על שור על חמור על שה על שלמה וכו' והשאר כללה בכלל בתחילה ובסוף, כמו שכתוב: "על כל דבר פשע וכו' אשר יאמר כי הוא זה וכו'" (כמו שלמדו רבותינו ז"ל כלל ופרט וכלל ממקרא זה) ועל כלם סיימה: "עד האלקים יבא דבר שניהם". לידע ולהודיע ולהודיע שבכל הדברים שבעולם, בכלם מלבש ונעלם אלקותו יתברך וצריך הכל להעלות יעד האלקים, שהם הדיינים שנקראים על שם זה אלקים, מחמת שהם פוסקין דין תורה ומגלין האלקות והתורה שבכל דבר. (לקוטי הלכות - הלכות דיינים ד' - ג')

אם כסף תלוה את עמי ... (כ"ב, כד)

כמו שהשם יתברך היה מקיים עולמו בחסד בתורת הלואה וגמילת חסד מיום הבריאה עד יום מתן תורה, וגם עכשיו בעת שעוברין על רצונו, חס ושלום, היה ראוי שיחזר העולם לתהו ובהו, ואז מתקיימן רק בחסדו בבחינת הלואה, שהשם יתברך מרחיב לו

זמן עד שישוב וישלם את חובותיו מה שנתחייב האדם על ידי עוונותיו. נמצא שהשם יתברך מקיים מצוות גמילת חסד והלואות חן הרבה מאד בכל שעה, וכמו כן אנו חייבים להתדבק במדותיו, לרחם על העניים ולהלוות להם ולבלי להיות לו כנושה, כמו שהשם יתברך אינו נוגש אותנו, ומאריך לנו זמן אחר זמן זמנים טובא, עד שנסלק לו מעט מעט עד שנסלק את הכל. (לקוטי הלכות - הלכות העושה שליח לגבות חוב ב' - אות כ"ב לפי אוצר היראה - צדקה - ס"ח)

ראשית בכורי אדמתך ... (כ"ג, יט)

גוף האדם נקרא אדמה. ומכל דבר שהגוף אוכל ונהנה צריך האדם להביא מתחילה הראשית והבכורים להשם יתברך, וזה בחינת כלל המצוות הנוהגות באכילת והנאת ישראל, וכן כלל ברכת הנהנין, וכן מה שאסור להאדם שיאכל קדם שמתפלל, וכן כלל התורה והמצוות נקראים ראשית ובכורים, כי זה כלל התורה, שיביא הראשית והבכורים מאדמתו וגופו להשם יתברך, ושלא יהנה שום הנאה בעולם הזה, כי אם בשביל השם יתברך. ועל כן כל המעשים טובים של האדם נקראים ראשית ובכורים. אך באמת גם המעשים טובים של האדם צריכין תיקון גדול קדם שיהיו ראויים לעלות לפניו יתברך, באופן שיזכה האדם לתכליתו הנצחי שהוא השגת אלקות; וזה אי אפשר, כי אם על ידי הצדיק האמת הגדול במעלה מאד.

וזה בחינת: "ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך", כמבאר בפנים. וזה שהזהיר אחר כך: "לא תבשל גדי בחלב אמו", שזה מרמוז, שלא תרצה לתקן גמר תיקון מעשיך הטובים על ידי הקטן במעלה, בכדי שלא יקלקל אותם יותר. (לקוטי הלכות - הלכות בשר בחלב ה' - אותיות י"ב י"ג ט"ו לפי אוצר היראה - יראה ועבודה - נ"ו)

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך) ... על-כל-פנים, היה לי רב שהוא למד איתי "ראשית חכמה" ועוד ספרי מוסר, ואני הייתי דבוק מאד ברב צבי רוזנטל, וגם כן מלבד הוא, היה לי עוד כמה רבנים, כי חיפשתי מאד עבודת השם באמת.

אצל חסידי סלונים, היה זקן ותלמיד חכם וירא שמים ובעל מקובל, והוא היה איש זקן מאד, ואני הייתי עוסק אתו גם כן, שיקרב אותי להשם יתברך, והוא הטח אוזן לכל הדיבורים שלי, והוא היה מתפלל מאד, "מה זה? יש עוד ילדים כשרונים, לומדי תורה ויראי השם, ולא שומעים מאף אחד שהוא סובל כל כך מהיצר הרע". על-כל-פנים הוא קיבל אותי באהבה, כמעט בכל לילה, אחרי תפילת ערבית הלכתי לבית כנסת סלונים, והוא היה האחרון שהוא הלך מבית הכנסת, ואני והוא הלכנו ביחד, והוא היה גר קצת רחוק מהבית הכנסת, ואני הלכתי אתו לאט, עד שהגענו לביתו, ועל הדרך סיפרתי לו כל הכאבים שלי, כל מה שעובר עלי, והוא רצה לעזור לי, הוא דיבר איתי מאמונה, בוודאי היה לי טובה, אבל שייקח מאיתי, שיאיר עלי אור כזה, שאני הייתי צריך, לא היה לו... על-כל-פנים היה לי כמה מדריכים, מנהיגים שהם למדו איתי, עד שנעשיתי בר מצווה.

216 ארסל 1916
נח נחמן נחמן מאומן
216 ארסל 1916

רבונו של עולם, אתה ידעת, כי קשין מזונותינו כקריעת ים-סוף, אבל גדול אתה ורב כח, ובכחך הגדול ובחסידיך הרבים, גם קריעת ים-סוף קל לפניך, כי מי יאמר לך מה תעשה, ואין דבר נמנע ממך, על כן רחם עלינו בזכות אבינו הראשון אברהם איש החסד, ועשה למען אהבתו, ותן לנו פרנסותינו בהרחבה גדולה, בלי יגיעה וטרור ובלי שום טרדא כלל. ואל תצריכני לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, באופן שאזכה לשמר מצוותיך ולעשות רצונך ולעסק בתורתך תמיד כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי וכל זרע עמך בית-ישראל מעתה ועד עולם. ויקים בי מקרא שכתוב: השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך לא יתן לעולם מוט לצדיק. עיני כל אלך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. אבי אב הרחמן פרנסני וכלכלני ברחמיך הרבים לבד, לא כמעשי וכרע מעללי, רק כחסדך עשה עמי, כמו שכתוב: נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ואל תעזבני ואל תטשני. עזרני כי עליך נשענתי. "אל תעזבני ה' אלקי אל תרחק ממני. חושה לעזרתי ד' תשועתי" (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה ע"ה)

אחרי הבר מצווה, קירב אותי רב מוטל סלוניימר - לעט זקנה נעשה אדמו"ר של סלונים - והוא קירב אותי מאד, והוא לימד אותי זוהר וגמרא ומשניות, והוא היה הרב שלי, והייתי הרבה זמן בביתו, וראיתי שהוא כל רגע רק לימוד התורה, והוא היה ירא השם ומידות טובות, אני חשבתי שהוא מלאך השם צבאות, על רב מוטל (מסלונים), אני חיפשתי מסירות נפש, וסיפרתי לפני כמה אנשים כל עוונותי, כל מה שעבר עלי, בשביל שרציתי לצאת מהבוץ ורצייתי להשתנות, אז חשבתי אז אני אגלה את המחלה, אז ידעו יותר לעזור לי, איך לעזור לי, על-כל-פנים עבר עלי מה שעבר עוד ועוד, ועוד, עד שנעשיתי בן שבע עשרה שנה, ואז התחיל השם יתברך לעשות עמי נסים ונפלאות, ראיתי השגחה של השם יתברך שהוא מרחם עלי ועוזר לי בכל פעם. על-כל-פנים אי אפשר לספר הכל...

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת [רבי נתן] – סימן טו)

© ... והנה כספי היה חזק מאד לחזור עם בני ביתי לנעמירו ב אך עד הנה היינו ממתנינים על חותני כנזכר לעיל ועתה אי אפשר לחזור בחרף, ואף על פי כן הייתי מצפה לחזור אבל סמוך לביאתי שם החלה ה' אותי ונפלתי למשכב שלשה פעמים רצופים זה אחר זה, וכן זוגתי חלתה שלשה פעמים ובניי שיחיו, והמשרתת שלנו חלתה ומתה והמשרתת של חותני חלתה גם כן כי באותו העת היו הלשות מצויות מאד בסביבותינו, וכבר אמר רבנו זכרוננו לברכה בין כסה לעשור בשנה זאת שהולכים הלשות גדולות בעולם וכן בערב יום הכפורים כשיצא מהמקוה, ענה ואמר להאיש שהלך עמו מהמרחץ לביתו שהוא אוהו בראשו וממשמש בו אם הוא חי, כוונתו שמרגיש כל כך צער העולם מההלשות שנמשכו בעולם רחמנא לצלן, עד שאינו יודע אם הוא חי.

© וכן הוה שתכף אחר יום הכפורים בעת נסיעתי למאהלוב ראיתי במקומות שעברתי שם שהיו מטלים על ערש דוי, רחמנא לצלן, עד שהגיע אצלנו, רחמנא לצלן, אחר חנכה כנזכר לעיל. ותכף כשנפלתי למשכב, רחמנא לצלן, צווייתי לכתוב אגרת לרבינו זכרוננו לברכה, והגיע אליו והיה לרבינו זכרוננו לברכה צער גדול מזה מאד מאד, והשיב לי תשובה בכתבת ידו הקדושה בעצמו, וכתב לי דברים מתוקים וערבים וגילה לי עצם נפלאות אהבתו אלי והחיה וחיזק אותי מאד מאד במכתבו, והאגרת הזאת עדיין בידי ולדעתי לא היה אפשר לי לסבל צער החולאת לולא האגרת הנזכרת לעיל שהחיה אותי ממש:

עצות ותפילות

(לקוטי עצות – ממנו, מג-מד)

על-ידי ענוה ושפלות, על-ידי-זה אין שום אדם יכול להוציאו ולדחותו ממקומו, דהיינו לקפח פרנסתו, חס ושלום (לקוטי מוהר"ן, סימן ע"ט).

על-ידי משא-ומתן באמונה הוא מקיים מצוות "ואהבת" וכו', ועל-ידי-זה יהיה לו פרנסה בלא יגיעה וטרור (שם, סימנים צ"ג ר"י).
 יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתרחם עלי ותעזרני ותושיעני, שאזכה לסור מרע ולעשות הטוב בעיניך תמיד, ותתנני לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותגמלני חסדים טובים. ואזכה לקיים בשלמות מצוות "ואהבת את ה' אלקיך" שיהיה שם-שמים מתאהב על-ידי, שיהיה משאי ומתני באמונה, ודבורי בנחת עם הבריות, ויהיה רוח המקום ורוח הבריות נוחה הימני, ואהיה אהוב למעלה ונחמד למטה, ואמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם. ותרחם עלי ותזמין לי פרנסתי ברווח, ותיתן לי כל צרכי וכל צרכי אנשי ביתי קדם שאצטרך להם, בלי יגיעה וטרור ועמל כלל:

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב מ"א, המשך)

... בכל החלופים והשקרים שבעולם, מה שיש אחד שמפרסם בשם צדיק בשקר או להפך שחולקין על הצדיק האמת ואומרים עליו שקרים כאילו היה רשע, או ששניהם צדיקים אבל אחד גדול מחברו אלפים ומדרגות בלי שיעור, ואצל העולם הוא בהפך - שהקטן במעלה הוא גדול ומפרסם אצלם מאד, והגדול במעלה קטן אצלם. וכיוצא בזה שאר השנויים והחלופים שיש בעולם בכלליות העולם ובפרטיות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר, כל אלו החלופים והשנויים הם רק בבחינת השם, כי הצדיק האמתי בכל מקום שהוא - הוא צדיק אמתי, ואותו בעצמו אינם יכולים להחליף, חס ושלום, רק עיקר החלוף הוא בהשם שקורין לו שם של שקר, שאומרים עליו שקרים שאינו צדיק וכיוצא בזה. וכן כשרשע או קטן במעלה - מפרסם בשם צדיק גדול מאד, באמת אף-על-פי כן זה המפרסם בכל מקום שהוא כמו שהוא, רק עיקר השקר והחלוף הוא בשם, שקורין לו שם של צדיק גדול בשקר!

הצדיק האמת באש התורה והדעת שמגלה ברשפי אש, בבחינת "הלא כה דברי כאש", הוא שורף ומכלה כל החוחים והקוצים, שהם בחינת האמונות כזביות של המנהיגים המפרסמים של שקר, שעל-ידם נתגבר הכפירות והקשיות והמבוכות שמכניסים הכופרים על ה' יתברך ועל תורתו וצדיקו האמתיים, שמשם עיקר אריכת הגלות! המחלקת שחולקים על הצדיק האמת, זאת היה בעכרנו יותר מכל העוונות, כי הכל היה מתקן על-ידי הצדיק האמת שהוא מאיר בישראל דרכים קדושים להשיבם מדרכיהם הרעים ולתקנם כלם, אך הבעל-דבר מתפשט לארכו ולרחבו להרחיק מאד מהצדיק האמת שבו תלוי כל תקוות ישראל. וכל מה שהאדם גדול במעלה ביותר ויש בו בחינה גבוה ביותר - מתגבר עליו ביותר למנעו מלהתקרב לצדיק זה, כי אם היה הוא מתקרב, מי יודע מה היה נצמח מזה טובה ותקון לכלל ישראל!

המעתיק, באהבה וגעגועים וברכת שלום וחיים אמתיים.

ישראל דב אודעסר

